

СЪЮЗ НА ИКОНОМИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ /СИБ/

София 1000
Ул."Г.С.Раковски" № 108

тел.: (+359 2) 987 18 47; +359 877011710;
E-mail: unieconom@abv.bg; bgeconomist.bg

НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС „МЛАД ИКОНОМИСТ“ – 2019г

**Съюзът на икономистите в България обявява 15-тия
Национален конкурс: “Гласът на младите за силна
икономика” - 2019 г. на тема:**

„Човешкият капитал и благоденствието на България“

/анотация/

Темата на тазгодишния национален конкурс „Млад икономист“ има за цел да стимулира разработването и дискусията на идеи, оценки и виждания по изключително важните проблеми за ролята на човешкия фактор в съвременното развитие на България като модерна европейска икономика.

Вярваме, че в името и с участието на подрастващите млади хора предстои много работа на всички равнища на обществото, за да се развива потенциала за повишаването на ролята на човешкия фактор в стопанското развитие на България.

Повишаването на ролята на човешкия фактор е свързано както с нови възможности, така и с редица предизвикателства на съвременния етап.

- В България е обществено признато значението на модернизацията на образователната система за развитието на човешкия фактор. Но за да се реализира реален напредък е необходима по-висока отговорност към повишаването на качеството на образователното равнище и квалификацията на работната сила с пряката ангажираност на отделната личност, на обучаваните и обучаващите, на институциите и бизнеса.
- Необходимо е повишаване на ефективността на държавните и частни инвестиции в човешкия капитал с цел избягване на възможни рискове от това, че част от работната сила ще остане неподготвена за бързите технологични промени и изисквания за бъдещи умения в съвременната икономика.
- Добрите световни практики доказват, че образованието и здравето на работната сила са важни фактори за повишаване на ефективността на човешкия фактор. В тези области са необходими концентрирани усилия човешкият фактор да се превърне в ценен капитал, за да отговори на нуждите от знания и умения с цел повишаване на производителността на труда и разпределителните ефекти от технологичните промени в динамично променящата се икономическа среда.

Широк кръг от въпроси заслужават да бъдат предмет на разработка и дискусии по предлаганата тема като например:

1. Какво е човешкият капитал и защо е обект на специално внимание от науката и социалната практика?

- С капитал като категория на икономическата теория означаваме икономически ресурс, който във времето и в неговата пазарна функционалност осигурява прираст на стойността, дохода и богатството. Капиталът е обществен феномен, затова не всеки прираст е капитал. Освен това той се появява в стопанството на определен етап от неговото развитие.
- В развитието си капиталът прави непрекъснати метаморфози и това е едно от главните му достойнства. Преди индустриалната революция, която датира от втората половина на 18 и 19 век, доминират лихварският и търговски капитал. Закономерно с развитието на промишления капитал, като съпътстващ го процес изпъква все повече необходимостта от развитието на човешките възможности като необходим труд. Исторически по-късно се развиват идеите за труда като ресурс, който може да се капитализира като фактор на производството. Техниката и технологиите непрекъснато се усъвършенстват и за тяхното ефективно използване е нужна все по-образована и технически грамотна работна сила.
- От втората половина на 20-ти век теорията за човешкия и социалния капитал е в центъра на анализите на икономическия растеж в дългосрочен и краткосрочен план. В допълнение към финансовия капитал, човешкият и социален капитал е най-значим фактор за икономическия прогрес и конкурентоспособността на всяка развита икономика. Измерването на тези форми на капитал поставя много проблеми предвид факта, че обезценяването на човешкия и социален капитал има дълготрайни негативни последици за всяка икономика и общество.

2. Кои са новите насоки, които на основа на теорията за човешкия капитал са важни и значими за икономическата политика на съвременния етап?

В търсенето на отговор на въпросите за човешкия капитал в България безспорно е, че трябва да се основаваме на постиженията на теорията за човешкия капитал. През шестдесетте и седемдесетте години на 20 век американските икономисти Теодор Шулц и Гари Бекер, представители на Чикагската школа в икономическата теория, издигат тезата за ролята на човешкия капитал, която допринася за разкриването на нови подходи за стимулиране на икономическия растеж и предлага следните изводи и заключения:

- Човекът, върху който са осъществени целенасочени образователно-квалификационни и други въздействия, разполага с по-производителна работна сила, което е свидетелство за придобития човешки капитал.
- Формирането на човешки капитал с определени количествени и качествени характеристики е съпроводено от инвестиции. Те ангажират огромни финансови ресурси в съвременните общества, като се разчита на определена възвръщаемост от тях. Трите основни източника на инвестициите са държавата, семействата и фирмите. Така теорията за човешкия капитал разширява разбирането за инвестиционния процес.
- Дейностите, свързани с формирането на човешкия капитал включват развитието на вродените способности и таланта, професионалния и житейския опит, здравеопазването и поддържането на жизнения статус на индивидите,

инвестициите в географска мобилност, както и формирането на нагласи и мотивация за социална и икономическа дейност.

- Базисно положение в теорията за човешкия капитал е изискването за съответствие между професионалната квалификация на индивидите и използваната технология. Колкото е по-високо технико-технологическото равнище на производството, в толкова по-голяма степен нарастват и изискванията към човешкия капитал.
- Доходите от платена работа и самонаемане най-общо са функция от инвестициите в човешки капитал и от съответното професионално-квалификационно равнище. Но тази зависимост обаче не следва да се възприема като безусловна, защото върху доходите влияят много фактори от икономическата среда. Рискът от обезценка на човешкия капитал винаги води до риск за загуби на икономически потенциал и на обществото като цяло.
- Семейството като икономическа форма е същинският най-пряк инкубатор на човешки капитал по всички линии на взаимодействието между неговите членове. Така по своята дълбока природа, човешкият капитал се представя като субстрат от знания, умения, опит, мотивация, талант и други свойства или дадености, които се придобиват в рамките на жизнената дейност на индивидите и средата, в която те израстват.

3. Кои са факторите за развитие на човешкия капитал в България и как могат да бъдат стимулирани за повишаване на приноса му за по-добро благосъстояние на отделната личност и на обществото като цяло?

- обучение и квалификация за получаване на нови знания и умения;
- формиране на иновационно мислене у подрастващите и нагласа за осмисляне и внедряване на иновации в конкретна трудова дейност;
- връзка между качеството на човешкия капитал, дохода и благосъстоянието в различните възрастови групи.

Нарастващото благоденствие е цел и императив пред българското общество. То се нуждае от нови хоризонти в борбата срещу бедността като непосредствената цел е да бъдат постигнати средните параметри за ЕС в областта на доходите. Това може да се осъществи чрез нарастващи инвестиции в човешкия капитал с очакванията да се увеличава и тяхната възвръщаемост. Успешното решаване на тази задача обаче зависи от съвкупните усилия на цялото общество и всички негови структури.

ПОДТЕМИ:

- **Човешкият капитал и развитието на образователната система**
- **Човешкият капитал и ролята му за икономическия растеж**
- **Човешкият капитал и развитието на предприемачеството**
- **Човешкият капитал и развитието на малкия бизнес**
- **Моята визия за придобиване и развитие на човешкия капитал**
- **Приносът на моето училище за развитието на човешкия капитал**
- **Ролята на човешкия капитал за повишаване качеството на заетостта в България**

- Въздействие на качеството на човешкия капитал върху външните миграционни процеси на България
- Влияе ли качеството на човешкия потенциал върху конкурентоспособността на младия специалист на пазара?
- Човешкият капитал и обучението през целия живот
- Човешкият капитал и финансирането на образователните институции в България
- Човешкият капитал и проблемите на здравеопазването
- Човешкият капитал и възможностите за развитието му в условията на членството на България в ЕС
- Човешкият капитал като фактор за повишаване на благоденствието в общество
- Човешкият капитал и борбата с бедността в България
- Човешки капитал, устойчиво развитие и благосъстояние

Организационният комитет на конкурса „Млад икономист – 2019г.“, провеждан под надслова „Гласът на младите за силна икономика!“ пожелава на всички участници - ученици, студенти, докторанти, млади специалисти и предприемачи, успешна творческа работа в търсенето на нови решения в предизвикателствата пред развитието на човешкия капитал в България през 21-ви век!

От Организационния комитет

С о ф и я
29.01.2019г